

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

387.6

Hely

Idő

1926

Személy

Helyszám

Szerző:

Cím: *Thöngazdasági naptár*

Forrás:

Ujság

Bn

1926. 1. 27.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Közgazdasági naptár

1864 Január 27

A pesti tőzsde megkezdli működését

Tizenhat részvény volt a pesti tőzsde első árfolyamlapján, amikor 62 évvel ez előtt megkezdte működését. Amint az akkori üzleti körök nagyon zokonvettek: a helytartótanács eredetileg csak a gabonátőzsde főállítását rendelte el, és leiratában említést sem tett az értéktőzsdéről. A pesti *Kereskedelmi Kamara* főiratában kifejtette, hogy nem felelne meg a piac követelményeinek az olyan tőzsde, amelynek üzletköréből hiányoznák az értékpapírok forgalmának közvetítése. Hiszen a hazai vállalatok részvényeit, mint a Kereskedelmi Bankét, a Hengermalomét, az Első Magyar Biztosító Társaságét, a pesti és budai takarékpénztárakét a bécsi tőzsdén nem jegyzik és ezért indokolt volna ezeket a pesti tőzsde üzletkörébe bevonnai. A helytartótanácsnak volt érzéke az üzleti körök kívánalmairól és később engedélyezte az érték-üzlet fölvételét is.

A tőzsde ünnepélyes megnyitása 1864 január 18-án ment végbe Kochmeister Frigyesnek, a pesti kamara elnökének vezetése alatt. A megalakulás nehézségeit még jobban fokozta az a *féltékenység, amellyel a Lloyd Társulat kísérte a tőzsde működését*. A Lloyd Társulat tartotta fenn ugyanis a már tíz év óta fennálló *gabonacsarnokot*, afféle terménykereskedői gyűlést, amely valamiképpen a terménytőzsdét pótolta, de nem volt meg nyilvánossága, az általánosági jellege, nem állott a törvények szankciója

és oltalma alatt, nem voltak alkuszai, és nem voltak üzánzai. A Lloyd Társulat a tőzsde megalapítása ellenére is folytatni akarta a gabonacsarnok működését, és semmiképpen sem mutatkozott hajlandónak a gabonacsarnok beolvasztására, pedig az akkori gabonakereskedelem terjedelme az erőknél ezt a szétforgácsolását nem bírta el. Annyira ment a két testület féltékenysége, hogy amikor Strasser Alajos, a mai Strasser és König cég akkori főnöke, aki elnöke volt a gabonacsarnoknak és tagja az éppen megalakult tőzsde tanácsának, indítványt tett arra, hogy a gabonacsarnok naponként fél-tizenegyor, a tőzsdeidő megkezdésével bezárassék, a *gabonacsarnoki érdekeltség saját elnökét is leszavazta*. Csak négyévi szakadatlan alkudozás után sikerült a gabonacsarnok beolvasztása a tőzsdébe.

Kochmeister Frigyes volt a tőzsde első elnöke, Lakatos Lajos pedig az „országfejedelmi” biztos — amint akkor nevezték a kormánybiztost —, az ismertebb nevek közül Deutsch Bernát, a Hatvany-család egyik őse, Strasser Alajos, König Lipót, Ullmann M. G., Wahrmann Mór és Wodiner Albert foglaltak helyet a bizottságban — mint akkor nevezték a tőzsdetanácsot. Pátriarkális viszonyok uralkodtak akkor. A gabonacsarnok nyáron reggel hattól, télen pedig reggel héttől volt nyitva, mert a koránkeles szokásában a gabonakereskedelem vezetői miben sem különböztek vidéki kartársaiktól. Az első évben 332 tagja volt a tőzsdének, de csak tizenhárom előfizetője akadt az árjegyzőlapnak. A tőzsdetagok száma rohamosan szá-

porodott 1872-ig, amikor a tőzsde apadt, aztán a hetvenes évek végéig folyton apadt. Onnan kezdve kezd csak ismét emelkedni az 1923. év 6000 főnyi létszámaig, hogy ma újból megközelítse a múlt századvégi státust.

Az első árfolyamlapok kedves kezdetlegességét mutatnak a jegyzett értékpapírok számát illetőleg. *Három záloglevél, egy bank, két takarékpénztár, két biztosító társaság, három gőzmalom, három bánya, két vasmű, két más vállalat és hat közlekedési vállalat részvényei voltak jegyezve*, azonkívül volt egy valutarovat és jegyezték az augsburgi, frankfurti, hamburgi, lipcei, londoni, milánói és párizsi váltóárfolyamokat. A ma jegyzett papírok közül a *Kereskedelmi Bank* árfolyama 665—670, a *Pesti Hazai Takarékpénztáré* 1150—1180, a *Hengermalomé* 1100—1150, az *Első Magyar Biztosítóé* 455—460 forint volt hatvankét év előtt, a Rimamurányit is jegyezték, de az akkori napokban nem volt benne üzlet. Ezek a papírok parin fölül állottak, ellenben rosszul állott a *Lánchíd Rt.*, amelynek 525 forintos részvényeiért csak 388 forintot adtak, a szomszédos *Alagút* kontreminálva volt, annak 105 forintos részvényeit 70 forint körül jegyezték. A tiszai búzának ára száz bécsi fontonként, tehát 56 kilogramonként 6 forint 30 krajcár volt, igen magas ár, mert az előző évben volt az az óriási szárazság, amely az Alföld nagy részének termését elpusztította. *Jókai* regényében, a *Szerelmem bolondjában* kapott ez az országos csapás maradandó emléket.

Az egykorú lapokban nem találtunk rajzot az üzletkötések külsőségeiről, sem arról, milyen képet nyújtott a tőzsde nagyterme a nyitás után, de föltesszük: *volt olyan élénkség, volt annyi mozgás a tizenhat papirból álló külisszban, mint amilyen a közönségesebb napokon 1926 elején a most jegyzett 268 papír piacán.*